

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA.410.024.03.2015
P/15/030

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62
lwa@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli P/15/030 – Szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo

Jednostka przeprowadzająca kontrolę Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Kontroler Monika Mazurek - Szczepaniak, specjalista k.p, upoważnienie do kontroli nr 98421 z dnia 29 października 2015 r.

(dowód: akta kontroli tom I, str. 1-2)

Jednostka kontrolowana Polski Związek Kajakowy¹, ul. E Ciołka 17, 01-445 Warszawa

Kierownik jednostki kontrolowanej Józef Bejnarowicz, Prezes Polskiego Związku Kajakowego.

(dowód: akta kontroli tom I, str. 5-6)

II. Ocena kontrolowanej działalności²

Ocena ogólna

W okresie objętym kontrolą³, PZKaj realizował zadania w zakresie szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo w szkołach mistrzostwa sportowego⁴, zgodnie z umowami zawartymi z Ministrem Sportu i Turystyki⁵. Organizację ww. szkolenia określały umowy o współpracy zawarte z organami prowadzącymi szkoły. PZKaj, w 2006 r. opracował Wieloletni program rozwoju szkolenia sportowego kajakarstwa w SMS, który jednak nie był w pełni realizowany, bowiem w latach 2013 – 2015 Związek nie opracowywał i nie przekazywał do SMS corocznych ramowych planów treningowych oraz organizacyjno - szkoleniowych. PZKaj przedstawił Zespołowi Sportu Młodzieżowego w Instytucie Sportu w Warszawie kryteria naboru opracowane przez poszczególne SMS, ale nie dokonał ich zmiany i uzupełnienia, zgodnie z opinią Zespołu Sportu Młodzieżowego w Instytucie Sportu w Warszawie. Spośród trzech badanych SMS, w dwóch szkołach nie osiągnięto planowanych efektów szkolenia, wykazanych we wniosku o dofinansowanie ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej⁶. W okresie objętym kontrolą, spośród 395 zawodników objętych szkoleniem dofinansowanym z ww. środków, 95 (24,1%) uczestniczyło w Mistrzostwach: Świata i Europy, z których 15 (15,8%) zdobyło miejsca medalowe, a 27 (28,4%) zajęło miejsca od 4 do 8. PZKaj prawidłowo wykorzystał otrzymane dotacje na szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo oraz dokonał ich rozliczenia zgodnie z umowami zawartymi z MSiT.

¹ Dalej: PZKaj, lub Związek.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

³ Lata 2013 – 2015 (do 31 sierpnia).

⁴ Dalej także: SMS lub szkoły.

⁵ Przedmiotem umów była realizacja zadania publicznego: w 2013 r. pn.: „Rozwijanie sportu wśród dzieci i młodzieży – szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo”, z 2014 r. pn.: „Szkolenie indywidualne i grupowe młodzieży uzdolnionej sportowo, przygotowanie i udział reprezentacji Polski w zawodach międzynarodowych w kategoriach juniorów i młodzieżowców oraz przygotowanie reprezentacji Polski do udziału w Akademickich Mistrzostwach Świata w roku 2014” i w 2015 r. pn. „Szkolenie indywidualne i grupowe młodzieży uzdolnionej sportowo, przygotowanie i udział reprezentacji Polski w zawodach międzynarodowych w kategoriach juniorów i młodzieżowców oraz przygotowanie reprezentacji Polski do udziału w Uniwersjadzie w sportach letnich i zimowych”.

⁶ Dalej: FRKF.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo dofinansowanego ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej

Opis stanu faktycznego

1.1. PZKaj opracował Strategię rozwoju kajakarstwa w latach 2015 – 2016, zawierającą „Koncepcję organizacyjną programu szkolenia olimpijskiego na lata 2015 – 2016 (Igrzyska Olimpijskie – Rio de Janeiro 2016)”. Ww. Strategii zapisano m. in., że głównym celem działań Związku jest: poprawienie wyniku sportowego z Igrzysk Olimpijskich w Sydney, optymalne przygotowanie reprezentacji do startu we wszystkich konkurencjach, osiągnięcie celu medalowego i punktowego na poziomie czterech medali i 35-45 punktów w kajakarstwie klasycznym i slalomowym oraz utrzymanie wysokiego poziomu sportowego podczas startów w imprezach głównych. W odniesieniu do szkolenia w SMS, w Strategii założono m. in. kontrole skuteczności stosowanych środków i obciążeń treningowych, poprzez prowadzenie badań diagnostycznych, monitoring treningu oraz badania lekarskie.

(dowód: akta kontroli tom I, str.33 - 40)

Prezes PZKaj wyjaśnił, że Związek posiada długofalową strategię rozwoju kajakarstwa, zawartą w Statucie PZKaj, w której określone są cele i sposoby realizacji zadań, w tym m. in.: organizowanie i prowadzenie współzawodnictwa, w tym w kajakarstwie osób niepełnosprawnych, reprezentowanie kajakarstwa polskiego w organizacjach krajowych i międzynarodowych, popularyzacja, rozwój i promocja wszystkich form sportu kajakowego oraz koordynacja działalności członków w nim zrzeszonych. W § 12 zapisane są działania służące realizacji głównych celów przyjętych przez Związek.

(dowód: akta kontroli tom II, str. 51)

Stwierdzono, że w § 12 Statutu zapisano m. in., iż Związek realizuje swoje cele w szczególności przez opracowywanie kierunków i programów rozwoju sportu kajakowego w Polsce.

1.2. W latach 2013 – 2015, PZKaj zawarł z pięcioma organami prowadzącymi publiczne szkoły mistrzostwa sportowego⁷ umowy o współpracy dotyczące dofinansowania szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo ze środków FRKF.

(dowód: akta kontroli str. Tom I, str. 41 - 43)

Ww. umowach Związek zobowiązał się do przekazania dotacji celowej na dofinansowanie szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo w kajakarstwie, a organ prowadzący SMS – do realizacji programu ww. szkolenia na poziomie gimnazjum i liceum. Umowy o współpracy nie zawierały postanowień dotyczących pomocy szkoleniowej, wzajemnego udostępniania obiektów, korzystania z opieki medycznej i zabiegów odnowy biologicznej, prowadzenia badań diagnostycznych, a także tworzenia warunków do uczestnictwa uczniów w zawodach krajowych i międzynarodowych.

(dowód: akta kontroli tom I, str.183 -186,190 -199,207- 210, 258 - 264,323 - 327)

Prezes PZKaj wyjaśnił, m.in., że w ramach współpracy z SMS, Związek przygotowuje kalendarz imprez sportowych na każdy rok szkoleniowy oraz konsultuje opracowanie programów organizacyjno – szkoleniowych każdej szkoły. Zatwierdzeniem programu organizacyjno-szkoleniowego na dany rok, jest przyjęcie

⁷ Miasto (Gmina): Kraków, Poznań i Olsztyn oraz Powiaty: Wałecki i Bielski.

przez MSiT wniosku PZKaj z wymaganymi załącznikami (zawierającymi między innymi programy organizacyjno – szkoleniowe SMS). Ponadto PZKaj opiniuje inicjatywy zmierzające do modernizacji czy rozbudowy obiektów sportowych należących do SMS⁸ oraz dokonuje zakupu sprzętu sportowego udostępnianego do szkolenia zawodników.

(dowód: akta kontroli tom II, str. 51,237)

W umowach o współpracy określono, że SMS są odpowiedzialne za składanie dokumentacji związanej z realizacją zadania, w tym sporządzanie rozliczeń z otrzymanego dofinansowania, a Związek sprawuje kontrolę prawidłowości wykonania ww. zadania oraz wydatkowania środków finansowych. PZKaj zastrzegł sobie prawo wstrzymania przekazywania środków finansowych, w przypadku nieprzesyłania terminowo dokumentów oraz złożenia przez szkołę niekompletnego rozliczenia bądź złożenia rozliczenia zawierającego błędy uniemożliwiające jego akceptację.

(dowód: akta kontroli tom I, str.183-186,190-199,207-210, 258-264,323-327)

1.3. Osobą odpowiedzialną za koordynację działalności SMS oraz merytoryczną działalność trenerów zatrudnionych w PZKaj, a także sprawowanie nadzoru nad trenerami nie zatrudnionymi w Związku, był szef wyszkolenia PZKaj. Nadzorowanie procesów szkoleniowych w SMS powierzono trenerowi kadry narodowej juniorów.

(dowód: akta kontroli tom I, str. 83-87)

1.4. W 2006 r. PZKaj opracował Wieloletni program szkolenia sportowego kajakarstwa w SMS, który został pozytywnie zaopiniowany przez Zespół Metodyczno - Szkoleniowy Centralnego Ośrodka Sportu, jako obowiązujący program szkoleniowy w SMS, specjalizujących się w kajakarstwie klasycznym⁹.

(dowód: akta kontroli tom I, str. 44 - 79)

W Programie tym określono m. in. kryteria doboru kandydatów do SMS, zalecane formy szkolenia, strukturę procesu treningowego, warunki niezbędne do realizacji programu oraz zasady współpracy pomiędzy PZKaj a SMS. W ramach wymagań wobec kandydatów do SMS określono: kryteria podstawowe¹⁰ i uzupełniające¹¹, wymagania proceduralne¹² oraz selekcję specjalistyczną¹³.

(dowód: akta kontroli tom I, str. 44-79,103-107)

W 2015 r. PZKaj przedstawił Zespołowi Sportu Młodzieżowego w Instytucie Sportu w Warszawie roczne programy organizacyjno - szkoleniowe oraz kryteria naboru kandydatów opracowane przez SMS. Zdaniem ww. Zespołu, przedstawiony sposób rekrutacji do szkół nie gwarantuje naboru zawodników o wysokim potencjale sportowym i Zespół zaproponował opracowanie przez PZKaj jednolitych zasad kwalifikacji do wszystkich SMS w kajakarstwie klasycznym oraz uzupełnienie kryteriów o dodatkowe próby i wskaźniki określające poziom wydolności i sprawności, które będą przeliczane na punkty. O przyjęciu do szkoły zawodnika, zdaniem Zespołu, powinna decydować minimalna ilość zdobytych punktów, określona przez PZKaj.

(dowód: akta kontroli tom I str. 88 - 91,104-105)

⁸ Opinia PZKaj. z 2008 r. w sprawie modernizacji i rozbudowy bazy szkoleniowej SMS w Walczu.

⁹ Pismo nr WA/PWZ-MS-248/2006 z dnia 5 września 2006 r.

¹⁰ Osobiste chęci kandydata, dobry stan zdrowia, sprawność ruchowa umożliwiająca wiosłowanie na kajaku lub kanadyjce.

¹¹ Cechy motoryczne wykazywane w wysiłkach wykonywanych kończynami górnymi i tempo rozwoju biologicznego.

¹² M.in.: dobre wyniki w nauce, posiadanie minimum II klasy sportowej, odpowiednia liczba punktów w teście międzynarodowym.

¹³ Osiągnięcia sportowe kandydatów, wyniki testów wydolnościowych oraz potencjał fizjologiczny wrodzony.

W Wieloletnim programie rozwoju szkolenia sportowego kajakarstwa z 2006 r. zapisano m. in., że PZKaj będzie opracowywał corocznie ramowy plan treningowy, stanowiący podstawę do opracowania przez szkoły swoich programów szkoleniowych oraz roczny ramowy plan organizacyjno-szkoleniowy.

(dowód: akta kontroli tom I str. 60,79, 236-237)

W okresie objętym kontrolą, ww. Program rozwoju szkolenia sportowego kajakarstwa z 2006 r. nie był modyfikowany.

Prezes PZKaj wyjaśnił, że ww. program został przygotowany zgodnie ze sztuką trenerską, teorią i praktyką wychowania fizycznego i sportu oraz innych nauk ściśle związanych z procesem treningu sportowego i nie wymaga, do dnia dzisiejszego, modyfikacji zawartych tam treści.

(dowód: akta kontroli tom II str. 236)

1.5. W latach 2013 – 2015, szkoleniem dofinansowanym ze środków FRKF, objęto 395 zawodników z pięciu publicznych SMS¹⁴, którzy posiadali minimum II klasę sportową. PZKaj. nie występował do MSiT o wyrażenie zgody na objęcie szkoleniem zawodnika nieposiadającego II klasy sportowej.

(dowód: akta kontroli tom I str.108 - 109)

1.6. W okresie objętym kontrolą, PZKaj zorganizował cztery kursokonferencje dla trenerów kajakarstwa, w których uczestniczyło: pięciu trenerów w 2013 r.¹⁵, sześciu – w 2014 r.¹⁶ i czterech w 2015 r.¹⁷.

(dowód: akta kontroli tom I, str.110, 388-393)

Prezes PZKaj wyjaśnił, że organizowane kursokonferencje trenerskie, w pełnym zakresie spełniają zadanie podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Mają one na celu podsumowanie realizacji programu organizacyjno – szkoleniowego w danym roku oraz uwzględniają m.in. zagadnienia z zakresu medycyny sportu doping, fizjologii, psychologii sportu, teorii sportu i praktyki treningu sportowego. Tematyka koreluje ze zdarzeniami mającymi miejsce w sezonie startowym i z potrzebami zgłaszanymi przez środowiska szkoleniowe.

(dowód: akta kontroli tom I, str.386)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W okresie objętym kontrolą, PZKaj nie opracowywał rocznych ramowych planów treningowych, stanowiących podstawę do opracowania przez szkoły swoich programów szkoleniowych oraz ramowych planów organizacyjno – szkoleniowych, pomimo iż ww. zadania zostały zapisane w Wieloletnim programie szkolenia sportowego kajakarstwa w SMS, opracowanym przez Związek w 2006 r.

(dowód: akta kontroli tom I, str. 60,79, tom II str. 236-237)

Prezes PZKaj wyjaśnił, że nie przekazywał do SMS corocznie ramowych planów treningowych, bowiem opublikowanie wieloletniego programu zawierającego te treści było w pełni wystarczające. Słowo „corocznie” umieszczone w Programie, użyte zostało jako wskaźnik. Intencją bowiem było przedstawienie przykładowej budowy rocznego programu szkoleniowego z propozycją elementów, które w tego typu działaniach mogą być uwzględniane. Założenia organizacyjno-szkoleniowe

¹⁴ W tym w: 2013 r. – 147 zawodników, w 2014 r. – 132 zawodników, w 2015 r. – 116 zawodników.

¹⁵ Spośród 16 objętych dofinansowaniem.

¹⁶ Spośród 20 objętych dofinansowaniem.

¹⁷ Spośród 28 objętych dofinansowaniem.

takiego planu muszą odnosić się do konkretnej grupy szkoleniowej, poziomu sportowego, założeń startowych, poziomu przygotowania mentalnego etc. i niecelowe byłoby opracowywanie corocznie przykładowych ramowych planów. PZKaj współpracuje z SMS i klubami sportowymi opracowując corocznie ramowy kalendarz imprez sportowych (krajowych i zagranicznych), który stanowi podstawę do opracowania przez każdą jednostkę szkoleniową, rocznych programów organizacyjno – szkoleniowych.

(dowód: akta kontroli tom II str.236-237)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

PZKaj nie uwzględnił propozycji Zespołu Sportu Młodzieżowego w Instytucie Sportu i nie opracował jednolitych kryteriów naboru do wszystkich SMS oraz prób sprawności fizycznej dla kandydatów i wskaźników określających poziom wydolności i sprawności.

(dowód: akta kontroli tom II str.232)

Kierownik Wyszkozenia wyjaśnił, że głównym kryterium warunkującym przyjęcie zawodnika do SMS obowiązującym wszystkie szkoły, jest posiadanie przez kandydata minimum drugiej klasy sportowej. Warunki uzyskania klas sportowych, określone są w „Normach zdobywania klas sportowych” – zatwierdzanych przez Zarząd PZKaj każdego roku i publikowanych na stronie www. Wprowadzenie do kryteriów kwalifikacyjnych do SMS dodatkowych prób i wskaźników, co sugeruje Zespół, jest bezzasadne, bowiem nie gwarantuje określenia „ostatecznej wartości” zawodnika i przydatności do szkolenia w sms, natomiast zajęte miejsce na zawodach, bezwzględnie klasyfikuje zawodnika w rankingu. Każda szkoła opracowuje dodatkowe kryteria kwalifikacyjne i może wskazać m. in. w jakich zawodach, które miejsce i w jakich osadach kwalifikuje kandydata do szkoły. Proponowane przez SMS kryteria włącznie z programem organizacyjno - szkoleniowym, zatwierdzane są przez PZKaj.

(dowód: akta kontroli tom II, str. 232)

NIK zwraca uwagę, że zgodnie z art. 20 h ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹⁸, do SMS przyjmuje się kandydatów, którzy uzyskali pozytywne wyniki prób sprawności fizycznej, na warunkach ustalonych przez polski związek sportowy właściwy dla danego sportu. Natomiast posiadanie minimum II klasy sportowej, stanowi warunek niezbędny do uzyskania dofinansowania szkolenia zawodnika ze środków FRKF¹⁹.

Ocena cząstkowa

PZKaj opracował Wieloletni program szkolenia sportowego kajakarstwa w SMS, jednak nie realizował określonych w nim zadań, dotyczących opracowania corocznie ramowych planów treningowych oraz ramowych planów organizacyjno–szkoleniowych. Organizacja szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo, dofinansowanego ze środków FRKF, odbywała się zgodnie z umowami o współpracy, zawartymi z organami prowadzącymi publiczne SMS. PZKaj wyznaczył osoby odpowiedzialne za szkolenie młodzieży w SMS. Związek nie uwzględnił propozycji Zespołu Sportu Młodzieżowego w Instytucie Sportu, dotyczących opracowania jednolitych kryteriów naboru do wszystkich SMS oraz prób sprawności fizycznej dla kandydatów i wskaźników określających poziom wydolności i sprawności.

¹⁸ Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.

¹⁹ Decyzja nr 14 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 5 grudnia 2015 r. w sprawie ogłoszenia „ Programu dofinansowania zadań ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w roku 2015, związanych ze szkoleniem indywidualnym i grupowym młodzieży uzdolnionej sportowo...”(-).

2. Realizacja szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo dofinansowanego ze środków FRKF.

Opis stanu faktycznego

2.1. We wnioskach o dofinansowanie szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo w latach 2014 – 2015, PZKaj przedstawił przewidywane efekty rzeczowe zadania (m.in. planowane osiągnięcia – medale z Igrzysk Olimpijskich, Mistrzostw Świata i Europy dla każdej kategorii wiekowej w danym roku)²⁰. Z realizacji ww. zadań Związek składał do MSiT częściowe oraz końcowe sprawozdania.

(dowód: akta kontroli tom I, str.111-150,157, 218,274)

W wyniku analizy dokumentacji trzech losowo wybranych SMS²¹ ustalono, że we wniosku o dofinansowanie szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo w SMS w Olsztynie w 2013 r., PZKaj podał, że rezultatem realizacji zadania będzie osiągnięcie przez zawodników wysokich wyników sportowych²², natomiast we wnioskach SMS w Wałczu i Poznaniu (z 2014 r. i 2015 r.), jako planowane efekty szkolenia podano, zakwalifikowanie się zawodników do reprezentacji narodowej. Ww. Szkoły nie uzyskały wszystkich zakładanych rezultatów szkolenia: SMS w Wałczu zaplanowała w 2014 r. udział w zawodach międzynarodowych²³ 12 zawodników, a uczestniczyło 6, natomiast SMS w Poznaniu zaplanowała w 2015 r. udział 10 zawodników²⁴, a uczestniczyło 8.

(dowód: akta kontroli tom I, str. 111-113,121-126, 143-157)

Prezes PZKaj wyjaśnił, że przyczyny nieuzyskania zakładanych rezultatów to m. in.: problemy zdrowotne i kontuzje zawodników oraz suwerenne decyzje trenerów reprezentacji i ich koncepcje budowania osad. Wyniki w kategorii młodzieżowej nie zostały zrealizowane, gdyż najlepsi zawodnicy w pierwszym roku rywalizacji nie osiągnęli poziomu sportowego predysponującego ich do zakwalifikowania się na zawody mistrzowskie rangi międzynarodowej. Przyczyną było m. in. niewywalczenie kwalifikacji do kadry młodzieżowej, w rywalizacji ze starszymi zawodnikami.

(dowód: akta kontroli tom II, str. 89-91)

2.2. W latach 2013 – 2015 (do 31 sierpnia), spośród 395 uczniów objętych dofinansowaniem ze środków FRKF²⁵, w zawodach międzynarodowych uczestniczyło 95 (24,1%) zawodników²⁶, w tym w: 2013 r. – 36, w 2014 r. – 37 i w 2015 r. – 22. Spośród ww. zawodników, 15 (4% wszystkich objętych dofinansowaniem) uzyskało miejsca od 1 do 3, w tym: 11 - w mistrzostwach świata²⁷ i 4 - w mistrzostwach Europy. 27 zawodników (7% objętych dofinansowaniem) zajęło miejsca od 4 do 8, w tym: 12 - w mistrzostwach świata²⁸ i 15 - w mistrzostwach Europy²⁹.

(dowód: akta kontroli tom I, str. 151)

2.3. PZKaj nie dokonywał oceny i analiz sukcesów/porażek zawodników objętych programem szkolenia dofinansowanym ze środków FRKF.

²⁰ W latach 2014 – 2015 określił m. in.: planowane osiągnięcia – medale z Igrzysk Olimpijskich, Mistrzostw Świata i Europy dla każdej kategorii wiekowej w danym roku.

²¹ SMS Olsztyn w 2013 r., SMS Wałcz w 2014 r., SMS Poznań w 2015 r.

²² PZKaj zakładał stworzenie optymalnych warunków do rozwoju sportowego zawodników, osiągania przez nich wysokich wyników sportowych oraz umożliwianie im łączenia szkolenia sportowego z nauką.

²³ Mistrzostwa Europy U-23, Mistrzostwa Europy Juniorów, Mistrzostwa Europy Seniorów, Mistrzostwa Świata Juniorów, Mistrzostwa Świata U-23.

²⁴ Mistrzostwa Europy U-23, Mistrzostwa Europy Juniorów, Mistrzostwa Świata U-23, Mistrzostwa Świata Juniorów.

²⁵ W 2013 r. – 147 uczniów, w 2014 r. – 132 uczniów i w 2015 r. – 116 uczniów.

²⁶ 52 zawodników - w mistrzostwach świata i 43 zawodników - w mistrzostwach Europy.

²⁷ W 2013 r. - 3, w 2014 r. - 4 i w 2015 r. - 4.

²⁸ W 2013 r. – 8 i w 2015 r. - 4.

²⁹ W 2013 r. – 9, w 2014 r. – 4 i w 2015 r. – 2.

Prezes PZKaj wyjaśnił, że zawodnicy ze szkół mistrzostwa sportowego którzy uzyskali kwalifikacje do reprezentacji narodowej i brali udział w imprezach mistrzowskich międzynarodowych, podlegali ocenie jako członkowie reprezentacji. Każda ocena zawierała porównanie osiągniętych wyników sportowych z założeniami startowymi oraz indywidualną ocenę każdego zawodnika, dokonaną przez trenera kadry. W przypadku zawodników SMS, którzy nie zakwalifikowali się do reprezentacji narodowej, jak wynika z wyjaśnienia, ocena poziomu sportowego i czynionych postępów należy do trenerów odpowiedzialnych za szkolenie w SMS. W wyniku analizy materiałów szkoleniowych, podejmowane są decyzje modyfikujące programy szkolenia na kolejny rok.

(dowód: akta kontroli tom II str. 52-86)

2.4. W 2012 r. w Igrzyskach Olimpijskich w kajakarstwie wzięło udział 8 absolwentów SMS³⁰, w tym: 3 - z SMS w Wałczu, po 2 zawodników - z SMS w Poznaniu i Krakowie oraz 1 - z SMS w Czechowicach Dziedzicach. Uzyskali lokaty od trzeciego do dziewiątego miejsca, w tym: 2 absolwentów zajęło trzecie miejsce, 4 - czwarte miejsce, 2 - piąte i siódme miejsce oraz 3 – dziewiąte miejsce.

(dowód: akta kontroli tom I str.153)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. W okresie objętym kontrolą, PZKaj nie przeprowadzał w SMS udokumentowanych kontroli w zakresie realizacji szkolenia sportowego, finansowanego ze środków FRKF.

Prezes PZK wyjaśnił m. in., że kontrola SMS ma charakter ustawiczny, zarówno w zakresie finansowym jak i szkoleniowym. W zakresie szkolenia sportowego, zawodnicy SMS mają obowiązek uczestniczyć w ogólnopolskich konsultacjach szkoleniowych oraz w regatach eliminacyjnych do kadry narodowej. Poziom sportowy zawodników weryfikowany jest również podczas krajowych imprez mistrzowskich. Wyniki sportowe uzyskiwane przez zawodników we współzawodnictwie sportowym oraz w konsultacjach szkoleniowych są głównym wskaźnikiem prawidłowości realizowanych programów szkoleniowych w SMS. W miarę wolnego czasu, pomiędzy planowymi, centralnymi akcjami szkoleniowymi, trenerzy kadry narodowej juniorów uczestniczyli w niektórych zajęciach w SMS, w celu pomocy w prowadzonych zajęciach i dzielenia się nowościami i spostrzeżeniami istotnymi w procesie szkolenia. Uczestnictwo takie nie było jednak dokumentowane.

(dowód: akta kontroli tom I, str. 152, 387, tom II str. 237)

2. PZKaj nie dokonywał oceny i analiz sukcesów/porażek zawodników objętych programem szkolenia dofinansowanym ze środków FRKF.

Prezes Związku wyjaśnił m. in., że wiarygodnej oceny ww. zakresie dokonują trenerzy bezpośrednio prowadzący szkolenie zawodników i odpowiedzialni za realizację programów szkoleniowych w poszczególnych SMS. Oceny takie są dokonywane i w przypadkach koniecznych, SMS może podjąć decyzje nawet o relegowaniu ucznia ze szkoły. Każda zewnętrzna ocena, dokonana przez osoby niezwiązane bezpośrednio z realizacją procesu szkoleniowego, będzie obciążona błędem.

(dowód: akta kontroli tom II str. 52-86, 237)

Zdaniem NIK, dokonywanie analiz ww. zakresie, przyczyniłoby się do doskonalenia procesu szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo w SMS i zwiększenia efektywności szkolenia, dofinansowanego ze środków publicznych.

³⁰ Trzech uczestniczyło w zawodach kajakarstwa na dwóch dystansach.

Spośród trzech SMS objętych badaniem, dwie nie zrealizowały zaplanowanych zadań szkoleniowych. Spośród 395 uczniów objętych szkoleniem dofinansowanym ze środków FRKF, w zawodach międzynarodowych uczestniczyło 95 (24,1%) zawodników, z których 15 (15,8%) zdobyło miejsca medalowe, a 27 (28,4%) zajęło miejsca od 4 do 8. PZKaj nie przeprowadzał udokumentowanych kontroli procesu szkolenia realizowanego w SMS oraz nie dokonywał ocen i analiz sukcesów/porażek zawodników objętych programem szkolenia dofinansowanym ze środków FRKF.

3. Finansowanie ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo.

Opis stanu faktycznego

3.1. W 2013 r. Zarząd PZKaj podjął uchwałę w sprawie kryteriów podziału środków finansowych pochodzących z FRKF, na szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w SMS³¹. Związek ustalił, że przy podziale środków finansowych należy uwzględniać m. in.: poziom sportowy zawodników, liczbę zawodników zamiejscowych oraz biorących udział w szkoleniu centralnym w minionym sezonie, a także uczestniczących w zawodach mistrzowskich i międzynarodowych oraz zdobyte medale w minionym sezonie. Ww. kryteriach nie określono procentowego podziału środków na szkolenie indywidualne i grupowe, wagi poszczególnych kryteriów i ich wpływu na wysokość przyznawanych środków finansowych.

(dowód: akta kontroli tom I str. 221,256-257)

Prezes PZKaj wyjaśnił, że do przedstawienia oferty na kolejny rok, MSiT wymaga załączenia kryteriów podziału środków finansowych. Nie ma wymogu określenia w kryteriach: podziału środków finansowych procentowo na szkolenie indywidualne i grupowe oraz przedstawienia wagi poszczególnych kryteriów i uzasadnienia w jakim stopniu spełnienie danego kryterium wpłynęło na wysokość przyznanych środków.

(dowód: akta kontroli tom I str.400)

3.2. PZKaj złożył wnioski o dofinansowanie szkolenia w terminach wyznaczonych przez MSiT. W latach 2013 – 2015 (do 31 sierpnia), PZKaj zawarł z MSiT siedem umów na dofinansowanie szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo³². W wyniku szczegółowej analizy pięciu z nich³³ stwierdzono, że umowy na lata 2013 – 2014 zostały zawarte po upływie dwóch miesięcy od rozpoczęcia roku, a na 2015 r. – w terminie nie przekraczającym dwóch miesięcy.

(dowód: akta kontroli tom I str. 177-182,190-195,201-206,242-250,281-290)

Prezes PZKaj wyjaśnił, że zgodnie z zapisami umowy o współpracy, organ prowadzący szkołę zobowiązuje się do realizacji programu szkolenia dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo i na początku każdego roku przekazuje środki zabezpieczające szkolenie w pierwszym kwartale. W związku z powyższym w planie budżetu jednostki zawarta jest pozycja dotycząca przeznaczenia zaliczki na poczet szkolenia zawodników w szkołach, do czasu otrzymania środków z MSiT.

(dowód: akta kontroli tom I str.386)

3.3. W latach 2013 – 2014 wydatki PZKaj na szkolenie indywidualne i grupowe młodzieży uzdolnionej sportowo wyniosły 9 705 8 tys. zł³⁴, z tego na szkolenie: indywidualne - 7 073,1 tys. zł (72,9%)³⁵ i grupowe - 2 632,7 tys. zł (27,1%)³⁶.

³¹ Uchwała Nr 7/2013 Zarządu Polskiego Związku Kajakowego z dnia 10 grudnia 2013 r.

³² W 2013 r. – 5 umów, w 2014r. i 2015 r. – po jednej umowie.

³³ Trzy umowy z 2013 r. i po jednej umowie z 2014r. i 2015 r.

³⁴ W 2013 r. – 5 062,9 tys. zł i w 2014 r. - 4 642,9 tys. zł.

³⁵ W 2013 r. -3 730,0 tys. zł i w 2014 r. – 3 342,1 tys. zł, ze środków FRKF i 1,0 tys. zł – ze środków własnych Związku.

W 2015 r. zaplanowano wydatki na szkolenie w wysokości 6 263,9 tys. zł, w tym na szkolenie: indywidualne - 4 913,9 tys. zł (78,4%)³⁷ i grupowe – 1 350,0 tys. zł (21,6%).

(dowód: akta kontroli tom I str.334)

3.4. W latach 2013 – 2015 (do 30 czerwca), wydatki PZKaj na szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w SMS wyniosły 6 923,5 tys. zł, w tym w: 2013 r. – 2 211,2 tys.zł, 2014 r. – 2 327,0 tys. zł i 2015 r. (do 30 czerwca) – 2 385,3 tys. zł. Wydatki ze środków FRKF wyniosły 3 982,6 tys. zł (57,5% wydatków ogółem), a z innych źródeł - 2 940,9 tys zł (42,5%).

(dowód: akta kontroli tom I str.334,343)

W strukturze wydatków, największą pozycję stanowiły koszty szkoleniowe, które wyniosły 3 892,8 tys. zł, (56,2%), w tym w: 2013 r. – 1 218,1 tys zł, 2014 r. – 1 286,8 tys. zł i w 2015 r. (do 30 czerwca) – 1 387, 8 tys. zł. Koszty wspomaganie szkolenia wyniosły 2 690, 6 tys. zł (38,9%), w tym w: 2013 r. – 881, 9 tys. zł, 2014 r. – 928,6 tys. zł i w 2015 r. (do 30 czerwca) – 880,0 tys. zł, a koszty obsługi szkolenia (koszty pośrednie) wyniosły 340,1 tys. zł (4,9%), w tym w poszczególnych latach odpowiednio: – 111,1 tys. zł, 111,5 tys. zł i 117, 3 tys. zł.

(dowód: akta kontroli tom I, str.343)

3.5. W wyniku analizy trzech losowo wybranych umów o współpracy³⁸, zawartych z organami prowadzącymi szkoły oraz dokumentacji finansowej ustalono, że w latach 2013 – 2015 (do 30 października), Związek przekazywał środki finansowe zgodnie z harmonogramem i w kwotach określonych ww. umowach³⁹. Spośród 26 transz objętych badaniem⁴⁰, 23 transze⁴¹ zostały przekazane terminowo, a trzy z nich przekazano po upływie terminu określonego w umowach⁴². Opóźnienie w przekazaniu środków do SMS w Poznaniu wynikało z nieprawidłowego rozliczenia przez Szkołę poprzedniej transzy, w związku z czym zaliczki za sierpień i wrzesień 2015 r. zostały wstrzymane, zgodnie z § 8 pkt 4 umowy o współpracy. Jedna transza do SMS w Wałczu⁴³ została przekazana z trzydniowym opóźnieniem.

Prezes PZKaj wyjaśnił, że wynikało to z konieczności zweryfikowania dokumentów źródłowych (not księgowych i kserokopii faktur), potwierdzających rozliczenie wcześniejszych zaliczek. Po stwierdzeniu prawidłowości rozliczenia, zaliczka za listopad 2014 r. została niezwłocznie przekazana.

(dowód: akta kontroli tom I str.344-346,325, 401-402,423-434, tom II str. 233)

3.6. W latach 2013 – 2014, wydatki PZKaj na zakup sprzętu sportowego i ubiorów sportowych wyniosły 291,5 tys zł, w tym na: sprzęt sportowy 261,5 tys. zł i ubiory sportowe - 29,9 tys. zł. Ww. wydatki stanowiły 6,5% wydatków ogółem poniesionych ze środków FRKF w 2013 r. i 15,7% wydatków w 2014 r. W 2015 r. zaplanowano wydatki na zakup sprzętu sportowego i ubiorów sportowych w wysokości 123,1 tys.zł (9,1% wydatków ogółem z FRKF), w tym na: sprzęt sportowy - 116,6 tys.zł i ubiory sportowe - 6,5 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str.344-347,350-367)

³⁶ W 2013 r. - 1 332,9 tys. zł i w 2014 r. - 1 299,8 tys. zł.

³⁷ W tym: ze środków FRKF – 4 913,4 tys. zł i ze środków własnych Związku – 0,5 tys. zł.

³⁸ Umowy o współpracy: z SMS w Olsztynie w 2013 r., z SMS w Wałczu w 2014 r. i z SMS w Poznaniu w 2015 r.

³⁹ Środki finansowe były przekazywane na konta organów prowadzących SMS.

⁴⁰ SMS Olsztyn – 9 transz, SMS Wałcz – 9 transz, SMS Poznań – 8 transz.

⁴¹ 9 transz SMS Olsztyn, 7 transz SMS Wałcz, 5 transz SMS Poznań

⁴² SMS Poznań i Wałcz.

⁴³ Za listopad 2014 r.

W wyniku szczegółowego zbadania zakupów sprzętu i ubiorów sportowych dla trzech SMS⁴⁴ stwierdzono, że zadania te PZKaj zrealizował zgodnie z umowami o dofinansowanie realizacji zadania publicznego ze środków FRKF. Zakupiony sprzęt przekazywany był do SMS, na podstawie umów użyczenia oraz protokołów zdawczo – odbiorczych. Szkoły wykazywały wydatki na zakup ww. sprzętu w rozliczeniach półrocznych i rocznych.

(dowód: akta kontroli tom I str.344-367)

Prezes PZKaj wyjaśnił, że dla każdej szkoły określana jest kwota dotacji. Zgodnie z umową zawartą z MSiT, PZKaj nabywa na własność ubiory, sprzęt sportowy i szkoleniowy oraz zobowiązany jest do przedłożenia MSiT protokołów zdawczo-odbiorczych lub umów użyczenia szkołom ww. sprzętu. Szkoły wykazywały w rozliczeniu półrocznym (2013), planach po zmianach (2014, 2015) oraz rozliczeniach rocznych, środki wydatkowane na ubiory, sprzęt sportowy i szkoleniowy zakupiony przez PZKaj, ponieważ pozycja zakupu sprzętu i ubiorów sportowych stanowi integralną część dotacji.

(dowód: akta kontroli tom I str.403)

3.7. Związek nie przeprowadzał w SMS kontroli prawidłowości wydatkowania środków przeznaczonych na szkolenie sportowe.

(dowód: akta kontroli tom I str.368)

Prezes PZKaj wyjaśnił, że kontrola w zakresie wykonania przez szkoły mistrzostwa sportowego zadań określonych umowami oraz prawidłowości wydatkowania środków odbywa się na bieżąco, na podstawie przysyłanej przez SMS dokumentacji rozliczeniowej oraz kserokopii faktur otrzymanych ze szkół, dokumentujących rozliczenia wysyłanych zaliczek.

(dowód: akta kontroli tom I str.387)

3.8. W wyniku analizy rozliczenia dotacji udzielonej w 2013 r. Szkole Mistrzostwa Sportowego w Olsztynie, na dofinansowanie szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo stwierdzono, że PZKaj⁴⁵ terminowo przedłożył rozliczenie, które MSiT przyjęło bez uwag, w zakresie rzeczowym i finansowym w wysokości 124 698,85 zł. Niewykorzystane środki finansowe w kwocie 1,15 zł zostały zwrócone na rachunek MSiT w dniu 15 stycznia 2014 r.

(dowód: akta kontroli tom I str.369-382)

3.9. W latach 2012 - 2015 (do 30 września) MSiT nie przeprowadzało w PZKaj kontroli realizacji umów na dofinansowanie zadań w zakresie szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo⁴⁶.

(dowód: akta kontroli tom II str.239)

Ocena cząstkowa

Związek prawidłowo gospodarował środkami FRKF przeznaczonymi na szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo oraz opracował kryteria podziału ww. środków. Dotacje dla SMS zostały przekazane zgodnie z zawartymi umowami o współpracy, a PZKaj sprawował bieżący nadzór nad ich wydatkowaniem, poprzez weryfikację dokumentacji źródłowej i rozliczeń poszczególnych transz dotacji, przedkładanych przez szkoły. PZKaj dokonał zakupu sprzętu i ubiorów sportowych zgodnie z

⁴⁴ W 2013 r. SMS w Olsztynie, w 2014 r. SMS w Wałczu, w 2015 r. SMS w Poznaniu

⁴⁵ Pismo PZK z dnia 22 stycznia 2014 r., Nr Or-051-2-12/2014/AS

⁴⁶ W 2013 r. MSiT przeprowadziło w PZKaj kontrolę w zakresie prawidłowości wykorzystania w 2012 r. środków dotacji dla zawodników objętych programem indywidualnym, w ramach projektu Klub Polska Londyn 2012 oraz środków dotacji przeznaczonej na zadanie: „Program przygotowawczy do Mistrzostwa Świata lub Europy w sportach olimpijskich”.

warunkami określonymi w umowach. Terminowo i prawidłowo rozliczył się z MSiT z dotacji przekazanej dla SMS w Olsztynie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁷, wnosi o:

- 1) opracowywanie rocznych ramowych planów treningowych oraz planów organizacyjno-szkoleniowych, zgodnie z zadaniami określonymi w Wieloletnim programie szkolenia sportowego kajakarstwa w SMS;
- 2) rozważenie możliwości dokonywania analiz sukcesów/porażek zawodników, objętych szkoleniem w SMS i wykorzystania ich do doskonalenia procesu szkolenia oraz zwiększenia efektywności szkolenia;
- 3) opracowywanie kryteriów naboru do SMS, z uwzględnieniem opinii i uwag Zespołu Sportu Młodzieżowego w Instytucie Sportu.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 11 grudnia 2015 r.

Kontroler
Monika Mazurek Szczepaniak
Specjalista kp

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

⁴⁷ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096.